

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési árak :

Egész évre	44 L.
Fél évre	22 L.
Negyed évre	11 L.
Egy szám ára	1 L.

Felolós szerkesztő:

DR. NALÁCZY ISTVÁN.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS.

Megjelenik minden pénteken.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.
TELEFON: 2-87. SZÁM.

És bémenvén a házba megtalálták a gyermeket
Máriával az ő anyjával és leborulván tisztességet tőnek
neki és az ő kincseket előhozván adának neki a-
jándékokat aranyat lencsét és mirhát.

Karácsony.

Szent Karácsonyeste . . . Szent áhitat a szivekben . . . Csillagos ég alatt, szikrázó hótól borított föld felett zugva-remegve zeng a harangszó. Hirdeti büszkén, boldogan gögös lelkeknek, alázatos lelkeknek, szenvedő lelkeknek, boldog lelkeknek, hogy megszületett a Jézus, megszületett a Szeretet. A gögös lélek megálázkodik, az alázatos felmagasztosul, a szenvedő megenyhül, a boldog elkomolyodik a harang szavára, magába száll, Istenéhez tér, ha csak egy pillanatra is, mert érzi, hogy Isten irgalma nélkül, Jézus segítsége nélkül, a Szeretet megváltó ereje nélkül hiábavaló a küzdés, semmitérő az élet.

Szent Karácsonyeste . . . Szent áhitat a szivekben . . . Szent szeretet a lelkekben. És ez a szeretet áthatja az egész világot, meg-nemesít, boldoggá tesz mindenkit.

Emberek! a városok büszke palotáiban, a falvak egyszerű kunyhóiban, hatalmasok és erőtlenek, dúsak és inségben sinylődők, erőszakosak és sanyargatottak, — emberek! érzitek-e a szeretet hatalmát? Érzitek-e, hogy a nélkül hiábavaló minden hatalom, minden gazdagság, minden erő? Érzitek-e, hogy szeretet nélkül az élet nem élet s nem lélek a lélek?!

Engedjétek be hát lelketekbe a szeretetet. Nem csak erre az estére. Adjatok a szeretetnek örökkévaló hajlékot lelketekben. Mennyivel egyszerűbb, mennyivel könnyebb, mennyivel boldogabb lesz úgy az élet.

Hiszen a szeretet eloszlat minden bánatot, megenyhít minden fájdalmat, megöli a gyűlöletet, erősít, éltet, mert ő a legnagyobb erő. Az egyetlen, igaz hatalom.

*

Szent Karácsonyeste . . . Csillagos ég alatt, szikrázó hóval borított föld felett zugva-remegve zeng a harangszó. Büszkén, boldogan hirdeti mindenkinek, az egész világnak, hogy megszületett a Jézus, megszületett a Szeretet.

Hát teljen meg a szivek szent áhitattal és engedjétek be lelketekbe a Szeretetet. Nem csak erre az estére: mindörökre. Hogy legyen a Szeretet az úr a földön.

Akkor majd teljes lesz a boldogság a földön.

Grandpierre Emil.

A román politika hirei.

Mult számunkban említettük, hogy az Averescu-kormány megbukott és helyét a Take Jonescu kormány foglalta el. Take Jonescu volt külügyminiszternek nagy nehézségek után sikerült kormányt alakítani, melynek tagjai:

Miniszterelnök és pénzügyminiszter: *Take Jonescu.*

Külügyminiszter: *G. Derussi.*

Hadügyminiszter: *Holbán tábornok.*

Belsőügyminiszter: *Camaresescu.*

Igazságügyminiszter: *Stelion Popescu*, az Univer-sul igazgatója.

Kultuszminiszter: *Dumitru Braila.*

Korona-uradalmak minisztere: *M. Vladescu.*

Iparügyi miniszter: *M. Oromalu.*

Földmivelésügyi miniszter: *P. Dumitrescu*, a volt kamara alelnöke.

Közművelődésügyi miniszter: *G. Lucasevics.*

Közlekedésügyi miniszter: *Cs. Cihodariu.*

Munkaügyi miniszter: *C. Xenii.*

Közoktatásügyi miniszter: *E. Mironescu*, a szenátus volt alelnöke.

Erdélyi miniszter: *Caius Bredecianu.*

A miniszterek az esküt letették. A kormány első ténykedése a vagyonadó felfüggesztése és a jövedelemadó csökkentése lesz. A kamara január 18-ig királyi határozattal elnapoltatott. Hogy az új kormány meddig fog élni, ma még nem tudható. Marghiloman szerint Take Jonescu az Averescu kormány legharciasabb tagja, sok az ellensége és így kevés reménye lehet arra, hogy a pártok közti békét helyreállítsa.

Az új kormánynak a magyarsággal szemben követendő politikája természetesen nem ismeretes, a magyarságnak változatlanul megvannak az ő törekvései és jogos kívánságai, ezeknek teljesítéséért ezután is híven fog küzdeni, mint a múltban.

A Magyar Szövetség köréből.

Köztudomású dolog, hogy a Magyar Szövetség a felekezeti magyar iskolák, az esküt nem tett és elbocsátott magyar közalkalmazottak, valamint a nyugdíjasok ügyében annak idején memorandumokat készített el azon céllal, hogy a magyar felekezeti iskolák, közalkalmazottak és nyugdíjasok sérelmeit az illetékes ténylezők elé terjessze orvoslás végett.

Ugy történt megállapodás, hogy a memorandumokat küldöttség viszi Bukarestbe, ahol azokat a királynak és az illetékes minisztereknek nyújtja át.

Remény van arra, hogy ezen küldöttség mielőbb megfeleljen feladatának.

Itt említjük meg, hogy a Magyar Szövetség működésének megkezdésére még nem jött intézkedés Bukarestből. Hisszük, hogy rövid időn belül a régóta vajdó kérdés elintézését nyer.

Taníttassa-e a falusi gazda gyermekeit?

Az isteni gondviselés végzéséből egy új államban kell élnünk. Életünket minden téren, minden vonatkozásában úgy kell berendeznünk, ahogy az új viszonyok parancsolják. Az új államban való elhelyezkedésünk minden következményét le kell vonnunk az egész vonalon.

Ez az új helyzet szükségessé teszi, hogy az iskola-ügy terén is megvizsgáljuk, vajon helyesek-e a közoktatás terén addig vallott nézeteink. Művelődési programunkat felül kell vizsgálnunk.

Eddig a magyar középiskola szolgáltatta a közélet összes terén küzdő munkásokat; a jogszolgáltatás, a pénzügy, a városi, megyei és állami közigazgatás mind innen kapta a szükséges utánpótlást. És a középiskola nem tudott oly nagyszámú ifjúságot kibocsátani, hogy az ne tudott volna a hivatalnok pályán elhelyezkedni.

Ez a helyzet most egészen megváltozott. Most az iskolából évről-évre kikerülő ifjúság tanácstalanul áll megjeles érettségi bizonyítványával az iskola kapufélfájánál, hogy most merre induljon, mit csináljon? Épp ilyen tanácstalanul állanak a tanárok is, tőlük tanácsot kérő tanítványaik előtt.

Számolni kell tehát azzal a helyzettel, hogy most csak az ipari, kereskedelmi és gazdasági pályák állanak nyitva a magyar ifjúság előtt. S ebből a helyzetből elsősorban a szülőknek kell levonni a következtetéseket. Az iskola helyzete úgy alakulna ki a mai helyzetnek legjobban megfelelő, egészséges formára, ha az alsó tagozat, a négy alsó osztály teljesen megtelnék tanulni vágyó ifjú sereggel, a négy felső osztály létszáma pedig megfelelő rostálás után megapadna. Miért kell a középiskola alsó tagozatának sokkal jobban beépésedni?

- Székely-magyar fajtánk nemzeti érdeke parancsolóan követeli, hogy a fajok kulturális versenyében meg kell tartani továbbra is azt a magasabb szintjét, melyre eddig felküzdötte magát. Hátrányos gazdasági viszonyok között, az érvényesülés ezer akadályával küzdve sem szabad leszorítani engednie magát a versenytérről s itt is az elsősegről. A hosszú háború s az utána következő összeomlás, az imperium átvétele s az azóta eltelt „békés” évek lezüllesztették általában az iskolát s különösebben a népiskolát. Vannak falvak melyekben, évekóta nem működik az iskola, nem foly a tanítás. Egész nemzedékek nőnek fel az írás-olvasás áldása nélkül. Atyámfiain! nem ez a fajok között való nemes verseny útja! A népiskolai törvény nyolc évre tervezte a népiskola életét a mindennapi és ismétlődő iskolák részére. De én Istenem, hol működik ma az ismétlődő iskola? Csak papíroson, jelentésekben, kivéve egyes na-

gyobb helyeket, lelkiismeretes tanítókat. S a mindennapi iskola is hogyan? Elszomorodik magyar lelkem, ha erre gondolok.

A falusi gyermek négy évet végez az elemi iskolában, bekerül a középiskolába anélkül, hogy folyékonyan olvasni tudna, s a számozási alpművelőket ismerné.

A középiskola tanterve gyökeres változáson ment át. Négy alsó osztályából kiesett a szülők és gyermekek réme, a latin s bekerültek olyan gyakorlati tárgyak, melyek az iskolát közel hozták az élethez. Ezek a vegytan, fizika, egészségügyi, közgazdaságtani és alkotmánytani ismeretek. Csupa olyan tudnivalók, melyek nemcsak a volt polgári iskola, hanem az ismétlődő iskola tanulmányai között is helyet foglalnak. Olyan ismeretek, melyeket ma már egy művelt, öntudatos iparos, kereskedő és kisgazda nem nélkülözhet.

Mi következik már mindebből? Az, hogy a magyar szülőknek s fiaiknak be kell látniok, meg kell érteniök, hogy a megváltozott viszonyok között boldogulásuk útját főképpen az ipárkereskedelmi és gazdasági pályán kereshetik és kell keresniök. Azután az, hogy ha a fajok versenyében meg akarják állani helyüket, legalább olyan mértékű ismereteket kell szereznük, amilyent a középiskola négy alsó osztálya nyújt. S ezt nem minden faluból kettőnek, háromnak, hanem lehetően mindenkinek. Ne álljon a falu népe egykét értelmes vezetőből és egy vezetett nyájból! Hanem legyen a falu népe egy szervezett társaság, melynek minden egyes tagja a gyakorlati életben szükséges ismeretekkel rendelkezik, minden tagja tudja, mit, miért tegyen, csináljon, tudja, hogy minden ismeret, amit megszerez, gyarapítja azt a szellemi örökséget, amit utódaikra hagy s ezzel faja boldogulásának és műveltsége emelkedésének szent ügyét szolgálja. Taníttassa-e tehát a falusi gazda gyermekeit? Azí felelem: igenis, minden falusi gazda, aki nem napszámból keresi kenyerét, küldje gyermekét a középiskolába, hogy annak négy alsóosztályát végezze s így emeljük népünk egész tömegének általános szellemi színvonalát.

Dr. Gál Kelemen,
kollégium igazgató.

KÜLFÖLD

Négyes szövetség. A négy tengeri nagyhatalom: Anglia, Amerika, Japán, Franciaország tíz évre szövetséget kötöttek, amelyben a Csendes óceánban levő gyarmataik birtokát biztosítják. A győztesek egyetértésével ez a szerződés hosszú időre lehetővé fogja tenni.

A békeszerződések vitatása. Amerika közvéleménye már a békekötés idején rosszalta az erő-

szakos eljárást, amivel a legyőzötteket a végletekig tönkre tenni törekedtek. Ujabb amerikai szenátorok hatalmas mozgalmat indítottak Németország terheinek könnyítésére. Szerintük a pénzügyi követelmények teljesítése elpusztítja Németországot, már pedig Németország csődje egész Európát magával rántaná. Ugyanezzel a kérdéssel foglalkozik Niitti volt olasz miniszterelnök egy most megjelent könyvében. Az olasz államférfiu azt kívánja, hogy a gyűlölet uralma idején megállapított szerződések helyébe olyan megegyezések lépjenek, melyek a győzők és legyőzöttek szabadságát egyformán biztosítják.

Németország nagy pénzügyi nehézségekkel küzd, amiket a hadisarc fizetése ró rája. Vigasztaló azonban a német gazdasági helyzetben, hogy az iparcikkek kivitele az utolsó három héten óriási méreteket öltött. A vámhivatalok alig tudják az árukat elvámolni.

Sopron és a szomszéd 9 falu Magyarországé. A nagy per eldőlt: a szombaton kihirdetett népszavazási eredmény szerint Sopron város és vidéke Magyarországé marad. Ausztria javára leadtak 8227 szavazatot, Magyarország javára pedig 15.334 szavazatot. Sopronban óriási lelkesedéssel fogadták a hirt. A külföldi lapok is nagy figyelmet szentelnek az ügynek. Az osztrák lapok az olaszokat szidják, mint a magyarok barátait. Egy angol lap szerint a területátadást Benes cseh külügyminiszter sürgette, aki Ausztria és Magyarország között is a viszálykodás magvát akarta elhinteni, másrészt gyengíteni akarta Magyarországot.

A tótok szemrehányásai. A prágai parlament egyik utolsó gyűlésén viharos jelenetek játszódtak le. A tótok szemére vetették a cseheknek, hogy a Tótföldet cseh birrákkal árasztották el, akik a nép nyelvét nem értik és a tótokat üldözik. A tót képviselők zajos kitörésekkel követelték a Tótföld önkormányzatának megvalósítását.

A magyar kormány tárgyalásokat kezdett a munkássággal a teljes kiengesztelődés érdekében. A munkásság körében nagy örömet keltett a kormány jóakaratu engedékenysége. A tárgyalásokon a kormány kötelezettséget vállalt a szakszervezetek szabad és korlátlan működésének lehetővé tételére és a fogvatartott munkások szabadon bocsájtására.

Heti eseményekről, politikai és gazdasági kérdésekről leghivebben tájékoztat a MAGYAR NÉP.

ÉLETHÍREK

Olvasóinknak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk!

Előfizetési díjakat sziveskedjék a következő címre küldeni: Minerva, részvénytársaság pénztárának Cluj Kolozsvár, Str. Regina Maria (Deák Ferenc-utca) 1. sz.

Az adóbecslések ellen. Városokban az iparosok és kereskedők éppen úgy el vannak keseredve az adóbecslések megállapításával ellen, mint a falusi gazdák. Kolozsvárt december 18-án tartottak tiltakozó népgyűlést a becslések felülvizsgálása és általában az adótörvények módosítása érdekében. A gyűlésen hatalmas számmal vettek részt a polgárok és a pénzügyigazgatóhoz feliratot intéztek, amelyben kérik, hogy az adóbecslések eddigi módját sürgősen változtassa meg, az eddigi becsléseket semmisítse meg. A vidéki mozgalmak közül kiemeljük az udvarhelymegyei közigazgatási bizottság állásfoglalását. Itten dr. Elekes Dénes bizottsági tag tolmácsollá a székelység elkeseredését a becslőknek olykor hozzá nem értő, olykor elfogult eljárása miatt. Az udvarhelymegyei közigazgatási bizottság elhatározta, hogy a sérelmek orvoslására külön bizottságot küld ki.

Katonák szabadságot. A hadügyminiszter a parlamenti képviselőknek megígérte, hogy a nem görög keleti vallású katonák karácsonyra szabadságot kapnak. A hadügyminiszter azt is kijelentette, hogy az 1920-as évfolyamot december 31-én leszerelik és elbocsájtják.

Megtérítik a hadikárokat. A Hivatalos Lap egyik legutóbbi száma szerint a kormány 4 milliárd lei összeget folyósított a háború és katona megszállások által okozott károk megtérítésére. A felállítandó hivatalok fogják megállapítani a fizetési hányadot. Utasítás van azonban arra nézve, hogy a 30.000 leit meg nem haladó összegek készpénzben és teljes egészükben kifizetettek, míg az ezt meghaladók csak bizonyos százalék erejéig.

Zár alá helyezik a buza és rozs készleteket. Bukaresti értesülésünk szerint a kormány a buza és rozs készleteket és mindkét gabonaféléből készült lisztet zár alá helyezi. Evégből közelebbről a helyi hatóságok a készlet bejelentésre fogják felhívni a lakosságot.

Posta a vasúti állomásokon. Azok az állomások, amelyek közelében nincs posta- és távirószolgálat, kötelesek postai szolgálatot teljesíteni. A postaszolgálatot az állomásfőnök végzi, ahol pedig a forgalom nagyobb, a szükséghez képest egy-két postahivatalnokot kap segítséggül.

Készüljünk a szervezkedésre! Rendre-rendre minden falu gazdaközönsége meg kell, hogy alakítsa a maga gazdakörét, mert enélkül a jövőben nem fogja tudni elintézni a gazda ügyes-bajos dolgait. Az ünnepeket használjuk fel arra, hogy beszéljük meg mikor, hogyan, hány taggal alakíthatnók meg a gazdakört. Alapszabály tervezettel készséggel szolgál szerkesztőségünk is.

Ötven banis ércpénz. A pénzügyminiszter a napokban ötven banis ércpénzt bocsátott ki. Az új pénz

olyan, mint a magyar huszfilléres, de a közepén ki van lyukasztva és rendkívül könnyű, mert a belseje préselt papiros. Az ötvenbanis új pénznek nagyon örülnek a kereskedők, mert csökkenteni fogja az aprópénz hiányt.

A magyarok fajrokonai. Minden nép keresi a kapcsolatot a maga vérrokonaiival. Nekünk, magyaroknak Európában a legműveltebb testvéreink a finnek, Ázsiában pedig a japánok. A finnek is, a japánok is megteremtették a magyarsággal a testvéri érintkezést. A Turáni Szövetség itt is, ott is megalakult. Legutóbb a japán tanügy vezető férfiai arra kérték a magyarokat, hogy a Nagaszaki városában rendezett iskolai kiállításon vegyenek részt. A magyarok a meghívást elfogadták s tanszerek, kézimunkák kiállításával tesznek eleget a rokon nemzet kívánságának.

Régi mondás, amely ma is igaz. Az Averescu-kormány bukásának egyik oka kétségtelenül az a nagy elégedetlenség, amely az új adótörvény súlyos terhei ellen megnyilvánul. Az új pénzügyminiszternek Tiberius római császár példáját kellene utánoznia, aki egy sarcoló tartományfőnöknek azt írta: A jó pásztor a nyáját megnyirja, de nem nyuzza meg.

Vallásos estély. Csókfalva marostorda-megyeyi községben folyó hó 11-én a kisküküllő menti tanítók és lelkészek dalárdájának közreműködésével az unitárius templomban és iskolában istentisztelettel kapcsolatos vallásos és közművelődési estély volt. A templomot és iskolát Csókfalva, Székelyszentiván, Atosfalva, Makfalva, Kibéd és Abod községek lelkes és derék székely népe és intelligenciája zsufolásig megtöltötte. A nagyszabású műsor után a szívek és lelkek örömmel, meglepedéssel és édes emlékekkel betelve távoztak el.

Börtön helyett botbüntetés. Egy jogász-értekezleten Jönescu börtönügyivezéregazgatója s omoru képet festett a régi királyság börtönügyéről. A vacaresti fogháznak 953 letartóztatottjából 259-nek ügyében hoztak ítéletet, a többiek hosszú hónapok óta vizsgálati fogságban sanyidnak. Jönescu indítványa szerint jobb volna, kivált a kiskorúakra nézve, a botbüntetést behozni. A börtönök ilyen lefestése igazán megdöbbentő ránk, magyarokra nézve, mert a vizsgálati foglyok legnagyobb része különféle gyanúsítások miatt letartóztatott magyar. A Magyar Szövetségnek legsürgősebb teendője lesz — ha működését végre újból lehetővé teszik — a szerencsétlen foglyok ügyének felkoraolása.

A papolczi bíró meggyilkolása. Nagy Imre papolczi községi bíró egy nagyobb társasággal Kovásznáról indult hazafelé. Gyors hajásban haladtak a község között, hangos énekszóval. Két csendőr „állj”-t kiáltott a társaságra, mely nem hallotta meg, mire szuronyt-szegezve kényszerítették a megállásra. A csendőrök és az ittas társaság között dulakodás támadt, mire az egyik csendőr fegyverét használta. Nagy Imre bírót hasba lőtte. A bírót beszállították a kézdivásárhelyi Rudolf-kórházba, hol meghalt.

Holdtöltökor. Ittas fővel ballagott haza gazduram a korcsmából. Szerencsére holdtöltö volt, látta az utat maga előtt. Egyszer megállott és föltekintett a teli holdra. — Veled sem cserélnék hold komám — mondotta — mert te egy hónapban csak egyszer vagy teli, de én mindennap . . .

Rablógyilkos, cigánykaraván. A rablóvilágnak kitarító, gyakorlott szereplői a vándorcigányok. Egyik

legveszedelmesebb bandájuk került kézre Biharmegyében. Sikérült a gonosz társaságot lefegyverezni és megvasalva a nagyváradi fogházba szállítani. A banda vezetői Florián Károly, Sörös Sándor, Lakatos Flóra és Kovács Flóra bevallották, hogy közel egymásután öt rablógyilkosságot, tizennégy rablást és számos betöréses lopást követtek el. Sok pénzt, fegyvert és rablott holmit találtak náluk. A nyomozás szerint a mákói rablógyilkosságot is vándorcigányok követték el.

Az Erdélyi Magyar Naptárról a Székely Közélet című lap irodalmi ovatában B. L. aláírással a köveikéző kritika jelent meg: „Az Erdélyi Magyar Naptár pedig, nem nagyitunk, mikor azt mondjuk, hogy a naptár-irodalomnak valóságos szenzációja. A megbízható naptári részen kívül a tanulságos, ismeretterjesztő és szórakoztató olvasmányok valóságos tárháza, kincsbányája. Erdély írói világának színe-jáva vonult fel benne legjobb írástval. A tiz ivre terjedő gazdag tartalmu naptárt a képeknek, sikerült illusztrációknak egész sorozata díszíti. Minihogy tartalma nem efemer becsű, hanem minden cikke egyaránt irodalmi értéket képvisel, könyvtáraknak is igen ajánlható beszerzésre. Ára 9 lei. Az Erdélyi Magyar Naptárt meg lehet rendelni Kolozsvárt a Minerva Irodalmi Részvénytársaságnál.

Új tárgyalás az összeesküvés perben. A bukaresti katonai semmiltészek új tárgyalásra utalta azt az ügyet, amelyben Költő Gábor és társai szerepeltek fővádoltak gyanánt. Költőt ugyan a kolozsvári tárgyaláson fölmentették, de vádlott társai közül sokan kaptak rettenetesen súlyos büntetéseket. A többek közt Sándor Imre kolozsvári bankfőtisztviselőt nyolcévi kényszer-munkára, Tamás Bandi 15 évi Csernath József és Imets Károly marosvásárhelyi lapszerkesztőket öt-öt évi kényszer-munkára ítélték. A vádlottak felebbezték s remélhető, hogy az új tárgyalás kideríti ártatlanságukat és véget vet szenvedésüknek.

Gróf Majláth püspök Kolozsvárt. Szépen sikerült ünnepélyt rendezett a kolozsvári róm. kath. főgimnázium tanári kara és ifjusága e hó 11-én, védőszentjének, Szent-Imre herceg tiszteletére. Az ünnepélyen megjelent Majláth G. Károly erdélyi püspök és szépszámú közönség. Pap Jenő tanuló szép beszédben méltatta a nap jelentőségét. Bruckner Jenő tanuló „Szt. Imre” című melodramát szavallta el nagy tetszés mellett. A szép ének és zeneszámok Földvály Mihály tanár elismert zeneművészeti tehetségéről tanuskodtak.

Zita volt királyné Svájcban. Zita engedélyt kapott a nagykövetek tanácsától, hogy hatéves Róbert fiát, akit meg fognak operálni, meglátogathassa. Ez alkalmal megállapítja a nagyköveti tanács, hogy a száműzetés csak a Károly személyére vonatkozik, a családjára nem.

Magyarország honvédelme. A magyar parlament szabályozta a honvédelmi kötelezettséget. A hadsereg magva ezután az önkéntes jelentkezőkből fog kitelni és a hiányt sorsolással fogják pótolni. A javaslattal kapcsolatban Apponyi rámutatott arra az igazságtalanságra, hogy míg Magyarországot hadseregétől megfosztani törekszenek, addig a szomszédos államok fokozott mértékben folytatják a fegyverkezést.

A bor kivétel engedélyezése. Az ország egyes vidékein sok bor gyűlt össze az előző évek kedvező terméseiből. Ugyanis olyan nagy volt a kiviteli vám,

hogy a termelők csak kárral értékesíthették volna a legjobb borokat is. Hosszas kérés és tárgyalás után a kereskedelmi miniszter a bor vámját az eddiginek tized-résztére csökkentette és azt is megengedte, hogy a hordókat is kivigyék. Így lehetővé válik, hogy az aradi, hegyaljai és érmelléki kiünő borok végre forgalomba kerüljenek.

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI ÉLETT

Miért?

Tanító: — Miért járt benn a városban András bácsi?

András gazda: — Hámat vettem a Sárgára, mert a régi bizony már egészen lesilányodott.

— Hát aztán jót választott-e:

— Jót bizony, az öreg Töröktől vettem, aki ott lakik a nagy híd mellett. Sziogyártó volt annak még a hatodik nagyapja is. Hanem hazafelé azon törtem az eszemet, hogy is lehet az, hogy az egyik ember mindig csak a földet turja, mint jómagam, a másik meg bent a városban sziogyártó, szabó, vendéglős, boltos, meg a jó Isten tudja, mi. Vajjon mindig így volt-e ez, ki kormányozza és ki rendezi el, hogy mindenből ép annyi legyen, mint amennyire szükség van. Ép jó, hogy a Tanító ur köztünk van, legalább megkérdezhajjuk hogy is van ez a dolog?

— Nagyon bölcsen tette András bácsi, hogy megemlítette ezt a dolgot, így legalább meghányhajuk-vethajjuk ezt az ügyet. Nagyon régen, sok ezer esztendővel ezelőtt, nem volt még város, se falu, nem volt szántó-vető ember, se sziogyártó, bőven termett minden, akkor még nem ismerték az emberek a nyarat, meg a telet, az egész földön forró időjárás uralkodott, mint amilyent most is találhatunk azokban az országokban, ahonnan a citromot, narancsot, meg a fahéjat hozzák. Ennivalót termett a banánfa, ruhára nem volt szüksége,

lakást se kellett építenie, mert meghuzódott valami barlangban vagy faoduban. Így élt csendben, gondtalanul.

— Sokáig tartott ez a nagy boldogság, Tanító ur?

— A mi számításunkkal számítva elég nagy ideig tartott biz az. De semmi se örök a földön. Eltelt egy csomó ezer esztendő és az emberek mindinkább elszaporodtak. Már nem jutott mindenkinek barlang, a termés se volt mindenkinek elég. Előbb harcra keltek egymással, aki erősebb volt, azé lett a barlang és a fa gyümölcse. Később azonban észrevették, hogy sokkal jobban boldogulnak, ha békét kötnek egymással és egymás között megosztják a munkát. A szükség nagy ur, a szükség vitte rá az embereket arra, hogy egymást becsüljék meg, mert különben valamennyien elpusztulnak. Így lassan lassan mind jobban megosztották egymás közt a tennivalókat. Az egyik a fegyvert készítette, a másik a földet művelte, a harmadik az állatokkal bibelődött, a negyedik a ruházati dolgokat csinálta meg. A munka eredményén aztán megosztozkodtak.

— De hiszen akkor egyik ember a másik ember-ségére szorult?

— Bizony úgy volt az akkor is, így van ez ma is. Csak úgy tudunk boldogulni, ha minden ember megteszi a magáét. Hiába szántanók fel a földet, ha az iparos nem készítene nekünk mindenféle szerszámot és egyéb holmit, amire szükségünk van. Viszont az iparosnak felkopnák az álla, ha a szántó-vető nem dolgoznék.

— Hát már én azt mondom, mi csak meglennénk valahogy az iparos nélkül, de ők csakhamar elpusztulnának nélkülünk.

— Valóban úgy van, de mit érne el vele? ekére, sóra, ruhára és még sok ezer dologra csak szüksége van a szántó-vetőnek is. Ezeket mind mások készítik. Ha mindenfélét, amire szüksége van valakinek, maga akarna megcsinálni magának, olyan nyomoruságba jutna, mint Robinson, akit egyszer a tengeri vihar egy lakatlan szigetre veteit. Kimondhatatlanul sok jó oldala van annak, hogy mindenki csak egy főfoglalkozást folytat, ezt legalább jól meg tudja tanulni, így többet is tud előállítani. Ha pedig sok anyag, szerszám és mindenféle eszköz van a földön, mindenkinek több is jut belőle. Ezért becsüljünk meg mindenféle foglalkozást, csak egy embert vessünk meg, azt, aki nem dolgozik, mert az here módjára a más munkájából eszi a kenyeret.

A nyersbörkivitel és az állatarak. Az utóbbi időben a Mészárosok Szövetsége az állatnyuzóknak külön jutalékot adott az esetben, ha a bőrön nem csináltak vakmetszést. A célja ennek az volt, hogy az erdélyi nyersbörminőséget megjavítsák. A bőrgyárak a minőségileg jobb bőr olcsó áron való megszerzéséért érdekében kijárták, hogy annak kivitelét tiltsa be a kor-

mány. Ez meg is történt és most a mézárások azon a címen igyekeznek lenyomni az árakat, hogy a hus olcsó, sok van, a bőrt beföldön értékesíteni nem tudják. A Szövetség az E. G. E.-tel együtt akciót indított a kiviteli tilalom megszüntetésére.

A cukorrépatermelők értekezlete. A gazdák évek óta elégedetlenkednek a cukorgyárakkal kötött termelői szerződések egyoldalúsága miatt. A szerződések szerint a termelők a gyárak jobbágysai voltak valósággal. A termelőknek a múlt héten tartott értekezlete elhatározta, hogy a szerződést új alapokra fekteti. Eddig mintegy 350 termelő jelentette be a csatlakozását az E. G. E. titkári hivatalához. Mindazon cukorrépatermelők, akik eddig nem jelentkeztek, sürgősen tegyék meg.

A szőlősgazdák figyelmébe ajánljuk, hogy ujabban egyes szőlőajtványiskola-tulajdonosok ugynevezett direkttermő szőlőfajtákat ajánlanak telepítésre. A direkttermőket nem kell ojtani, mert azok amerikai fajták. Boruk egér- vagy rókaszagú és természetűnkkel boraink jó hírnevét rontanók.

A Hangya szövetkezetek karácsonyi ünnepének bensőségessé tételéről gondoskodott a Hangya központ. Lapjában felhívta a szövetkezeteket, hogy csináljanak karácsonyi ünnepet. Egy szindarabot íratott falusi gyermekek számára, mely szindarab bemutatja, hogy milyen lesz 50 év múlva egy szövetkezeti közgyűlés. A ma még kis falusi bolt egy hatalmas árucsernökké fogja kinőnni magát. Hogy ez így legyen, igyekezzünk a szövetkezeti tőkét emelni.

**MEGJELENT
az Erdélyi Gazdák**

zsebnaptára

200 oldal terjedelemben kapható az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatalában, Kolozsvárt, Attila-utca 10. Ára 20 Leu.

5 db. megrendelése esetén 25% engedmény.

KARÁCSONYI KÖNYVJUDONSÁG!

Megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Magduska meséskönyve

A legbájosabb és egyben tanulságos új gyermekmesék 8—14 év közti leányok és fiúk részére. A finom papíron nagy, tiszta betűkkel nyomtatott 160 oldalas, kemény táblába, vászonsarokkal kötött könyv bolti ára 28 leu. A pénz előleges beküldése esetén bérmentve küldi a szerző: **Dr. Ikaflvi**

Diénes Jenő, Kézdivásárhely.
Ismételadónak engedmény.

Karácsonyi versek.

Irta: Szaboleska Mihály.

Karácsonyi emlékek.

*Ha soha egyébkor
Eszembe se jutna:
Karácsony estéjén
Hazaszállnék mindig
A mi kis falunkba!*

*Ha soha egyébkor
Rá sem emlékezném:
Karácsony estéjén
A mi kis házunkat
Mindig fölkeresném.*

*Ha máskor eszembe
Sohsem is jutnának:
Karácsony estéjén
Örökké áldanám,
Az édes apámat,
Az édes anyámat!*

A Megváltó ma született.

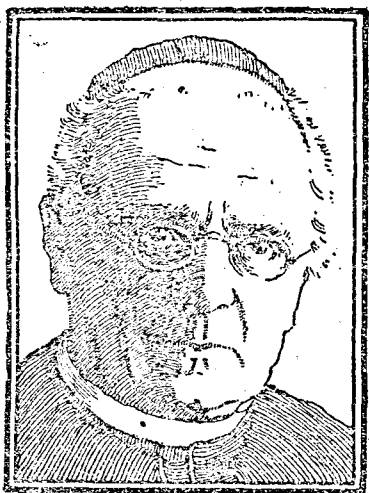
*Ajtó ma ne legyen bezárva,
Se kunyhóba, se palotákba.
Hagyjátok nyitva a házatokat ma
És a szíveteket...
A Megváltó ma született!*

*Az elhagyottak és szegények,
Hadd leljenek ma menedéket:
Meleg vacsorát, puha, lágy kalácsot,
Édes szeretetet
A Megváltó ma született!*

*Ma az ütésre emelt kéznek
Tüzére hulljon halk ígézet,
S változtasson belőle: gyöngén, lágyan
Simogató kezét...
A Megváltó ma született!*

*Gyűlölség, irigység, kajánság
Veszítse el ma királyságát,
Hamupipőke: Szeretet, — te légy úr
Ma a világ felett...
A Megváltó ma született!*

A Romániához csatolt magyarság püspökei.

Gróf Majláth G. Károly
erdélyi püspök.

Dr. Boromisza Tiber
szatmári róm. kath. megyés püspök.

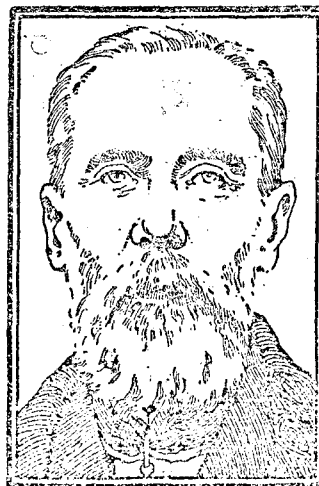
Gróf Széchenyi Miklós
nagyváradai róm. kath. megyés püspök.

Dr. Glatfelder Gyula
temesvári róm. kath. megyés püspök.

Nagy Károly
erdélyi református püspök.

Ferencz József
a magyar unitáriusok püspöke.

Az erkölcsi megújulásról.

A falu népe sem az, ami a háboru előtt volt. Azt a közvetlenséget, melegséget, őszinteséget, bájt, mely a falu népét jellemezte, hasztalan keressük. Akárhová megyünk, akárhová nézünk, vigasztalót nem találunk. A mibe születünk, nevedünk és élünk, abból semmi sem marad. Hiszen nem lenne baj, ha a rossz pusztult volna el. De ellenkezőleg történt, a rossz mérhetlenül gyarapodott.

Nem lehet hát fontosabb teendőnk, mint megkezdeni az erkölcsi megújulás, az erkölcsi újjászületés nehéz, de az ember vágyát, hivatását, törekvését egészen betöltő munkáját. Ismerjük be őszintén, hogy a háboru mindnyájunkra hátrányos átalakító hatással volt, a durva önzés, anyagimádó világnézet erőt vett rajtunk, a háboruban tapasztalt gonosz tettek hosszú sorozata erkölcsi mezőnket jégesőként zuzta szét, erkölcsi érzékünk csökkent, vagy teljesen elveszett, elfordulunk Istentől, ki a történelem eseményeit is irányítja, nincsenek eszményeink, lelki életet alig élünk.

Az erkölcsi újjászületés elengedhetetlen feltétele: gyermekeink nevelését vallás-erkölcsi alapra fektetni. Csak a vallás-erkölcsi neveléstől várhatjuk a megtisztulást. Ezért kedvesek, drágák, célunk eléréséhez okvetlenül szükségesek felekezeti iskoláink, melybe Istennevében lépünk be és távozzunk és nevelési rendszerünk is a felekezeti iskolákhoz köt. Nálunk az oktatásügy 1867-ig a felekezetek kezében volt. Báró Eötvös közoktatási törvénye (1868. XXXVIII. tc.) óriás küzdelem árán vitte bele tanrendszerünkbe a közös vagyis községi és állami iskolák intézményét, de anélkül, hogy szakított volna a felekezeti iskoláztatás rendszerével, sőt világosan fentartotta a felekezetek ősi jogát a közoktatás terén. Az ugynevezett radikalisták új világot, új világrendet akarnak teremteni s mindent gyökerestől kiirtani. Munkatársaknak ajánlkozunk a rossz kiirtásához, de a jót ne bántásák, a jónak, hasznosnak bizonyult bástyák és pilléreszétzuzása nem áldást hoz; hanem erkölcsi és anyagi javakban pusztulást.

Térjünk vissza a tiszta erkölcs és tisztesség útjára. Szeretettel, jó indulattal és ne kizsákmányolási szándékkal kezeljük egymás ügyét. Alkossunk új idealokat! Eszményeket alkotni annyi, mint a tökéletesedés útjára lépni, törekedjünk lelki tökélyre, az emberi gyarlóságok, bűnös indulatok és hajlamok leküzdésére. Erősítsük meg lelkünket önismerettel, bíráljuk először önmagunkat s azután embertársainkat. Ne bántson a hiúság, ne sértson az őszinteség, vessük le az álarcot, küzdjük le a durva önzést s ne feledjük és kövessük Krisztus tanításait.

Ha a „Magyar Nép” az erkölcsi megújulás hirdetője lesz, üldözi az erkölcstelenséget, a gonoszt, a

szószegést és árulást, keresi a jót és igazat, felkarolja és védi a magyar nép érdekét, gazdagítja hasznos ismerettel a népet, tiszteli mások véleményét, hangjában és harcmódorában nem lesz durva és izléstelen, szószóloja lesz az emberszeretetnek, emberbecsülésnek, békességnek és megériésnek faj és felekezeti külömbőség nélkül, akkor ott kell hogy legyen a „Magyar Nép” a magyar nép asztalán és mestergerendáján. Ugy legyen!

Dr. Albrecht Lajos.

Ismerkedés a faluval.

— Elbeszélés. —

Írta: Gyallay Domokos.

A fiatal pap tél dérekán köszöntött be. Ilyenkor nehéz dolog a hívekkel ismerkedni. Erdőn, mezőn, utcákon marós szelek száguldoznak és otthonukba szorítják az embereket. A templomot is gyéren járkák és azok is, akik járkák, nem sokadoznak, paroláznak a cinteremben.

A pap a dombon ülő parochia ablakából elnézte a füstölgő kéményeket. Persze, a házakba kellene bekapuúgtatni: ott lehetne igazában megismerkedni a hívekkel. Csakhogy erre nem tudta rávenni magát. Félt a gonosz kutyáktól, a hirtelen terített asztaloktól. Nyomasztó, idegen volt számára a falu. Csoda-e? Városi gyerek volt, most meg éppen külső akadémiáról, fényes, zajos városokból pottyant ide.

Azért nemsokára akadt egy bizalmas jó embere. Kaló Dani, a becsületes harangozó. A vén Kaló naponként megjelent a parochián; sepregetett, vizet hozott, fát vágott, híreket mondott és jó tanácsokat osztogatott.

A papnak nagyon tetszettek a vén Kaló okos beszédei. Legelső és legfontosabb tanácsa így hangzott:

— Az özvegy papné házát pedig kerülje tiszteletes uram, mert ha odakap, bizonyosan hirbe hozzák Annuska kisasszonnyal. Isten tudja, még házasság is lehetne a dologból, mert a leány szemrevaló, mézes-mázos. Ez a házasság pedig nagy ártalmára volna a tiszteletes urnak, mert az özvegy papnékat nem állhatják az idevaló népek. Zsugoriak, haszonlesők, nem pártolják a magamfajta szegény embert...

A papnak nagyon tetszett az olyan tanács, amely a házasság ellen szólt.

Megházasodni? Elérkezik — ha ugyan nem lehet végképpen elkerülni.

— De hol fogok kosztolni, Kaló bácsi? — vetette föl a fogás kérdést.

— Az özvegy papnék azért hadd főzennek, majd én naponként elhozom az edelét. Ráérek a dolgomtól,

Ebben megegyeztek és a vén Kaló szorgalmasan hordta az ebédet és vacsorát. No, szívesen tette, mer

a fiatal pap kevésetű válogatós ember volt; bizva élt a vén Kaaló maradékon.

Csakhamar újabb nehéz feladat szakadt az ifju tiszteletes nyakába. A kepe-gabona eladás. Hiszen a dolog könnyen mehetett volna, mert a vidék szegényei üres zsákjaikkal házhoz jöttek a gabonáért, de az volt a baj, hogy az egyik kupával, a másik literrel, a harmadik pedig kilóval akarta méretni; az egyik Szent-György napjára, a másik Kisasszony napjára halasztotta a fizetést. Ki hallott ilyesmikről az akadémiákon?

Szerencsére ott volt a vén Kaló: ő értette kupával is, literrel is, kilóval is. Egyáltalán nagyon értett a gabonához. Ha például egy-egy hombárból jóval kevesebb jött ki, mint amennyi a cséplési jegyzékben állott, tüzetesen meg tudta magyarázni a papnak, hogy a száradás mennyi apadást szokott okozni a buzában és mennyit a kukoricában. Meg kell adni, hogy tekintélyes apadások voltak...

• A gabonás kulcsa természetesen a vén Kalónál állott.

— Akié a gond, azé a kulcs! — világosította föl a papot.

Igaz! — gondolta meg a fiatal pap. Akié a gond, azé a kulcs. Elévett szép könyveit s naphosszat elgönyvedezett melléttük...

A gondok azért néha ugyancsak megrohanják. Megállott szobája ablakában s elnézte a völgy hosszában füstölő kéményeket. Rejtély számára ez a falu, sok ismeretlen figurával. Ám a rejtélyt előbb utóbb mégis csak meg kell oldania. Elszorult szive, ha a jö-

vendőre gondolt... Maga is tudta nagy gyámoltalanságát...

Egy este különösen elfogták a kétségek. Nem tudott elaludni, kinosan forgolódt, verejtékezett ágyában.

Egyszer különös hang ütötte meg fülét. Mintha valahol csusztattak volna valamit s mintha a csusztatott tárgy végül nagyot suppanat volna. Megint csusztatás, megint suppanás szabálytalan időközökben.

Fölkelt, hallgatódzott; az udvar felől jöttek a hangok. Dobogó szívvel lépett az ablakhoz. Holdvilág volt, amely a hótararón megkétszereződött. Tisztán látszottak a tárgyak.

A nagy ölfarakáson, melyet a hívek hordiak össze pappérbe, egy ember állott s egymás után eregette át a hasábfákat a kerítésen. Az utszélien gyalogszeres szánkó.

Nyilvánvaló lopás! A pap nagyon felháborodott a gazságon, de mit tegyen ellene? Fölszakítsa az ablakot s tolvajt kiál son? Egyszer hátratántorodott az elképpedéstől. A tolvajt megismerte: a vén Kaló volt, a becsületes harangozó... Nagy nyugalommal működött a farakás tetején; még válogatott is a fajavában, szépjében.

Hirtelen odalett a pap bátorsága. Kaló ellen nem lehet nyíltan föllépni. Bizalmas embert minden átmenet nélkül tolvajságon kapni? A legkínosabb ügy... El kell riasztani az ölfarakásról, de inkább valami csellet. Lámpát gyújtott s az ajtót a két szoba között kinyitotta, majd hatalmasan bevágta. Kisvártatva megint kinyitotta, megint bevágta...

Visszahuzódott az ablakhoz s nézte a hatást. A vén Kaló akkor ereszkedett le nagy sebbel-lobbal a kerítésen. Fürgén, mint valami husz éves fickó, kapta szánkája rudját s elinalt a völgy felé...

Most aztán mi történjék a fával, amit a vén Kaló az utra hányt? A pap föltűzött, kifujja a lámpát s lement az utra szemlélni. Egy gondolata támadt: a fahasábokat a színbe fogja hordani. Ott majd meglátja a vén Kaló s pirulva álapítja meg, hogy még sem olyan könnyű dolog a papot meglapni.

A munka végén szobájába tért s a beszűrődő holdfénynél föl s alá kezdett sétálni. Hát ilyen becstelen fráter ez a Kaló! Hirtelen a gabonás kulcsa jutott eszébe, a föltűnő nagy apadások a buzában, kukoricában...

Homlokát az ablak hideg üvegéhez szorította és kinézett a holdvilágos tájra. Olyan elhagyattnak érezte magát! Persze, ha egy életre való, szemes, gondos feleség állana az oldalán... Annuska, az özvegy papné leánya. Az amilyen bátor, csengő hangon énekel a templomban! A hívek utána eveznek az éneklésben. Annuskát aligha lopnák meg olyan könnyű szerrel.

De aztán elhessegette magától a házasság gondolatát. Annak is megvannak a maga tuskéi. A vén Kaló

segítségével szépen teltek a napok: milyen kár, hogy ekkorát kellett csalódnia. De csakugyan olyan nagy bünt követelt el az öreg? Tündökölt tanakodott a fiatal pap a maga csendességében.

Akire erősen gondolnak, az megjelenik. Ime a vén Kaló is megint feltűnt az úton az üres szánkóval. Lappangva, vizsgálódva jött s megállott az őlfarakás irányában. Megrökönyödve nézett maga elé. Hova lett a fa, amit lehányt az őlfarokról? Közlebb lépett, csak a forgács, törmelék maradt az úton. Lehajolt, nyomokat keresett. Nehéz dolog vert úton nyomott találni. Fölfelé indult, kétrét hajolva vizsgálódott. Főlegyenesedett, a távolba fűlt. Megfordult s az ellenkező irányban, a völgy felé kereste a nyomot. Hova tűnt el a fa? Visszament az őlfarok közélébe; nézelődött, nyújtogatta a nyakát erre, arra. Mit gondolt végül? szánkója után nyúlt s elindult le a völgyön, hazafelé. Csöndesen, meggörnyedve mendegélt, mint az élet bajaitól elcsigázott, becsületes, öreg keresztény.

Mi tagadás, a fiatal papnak nagyon megesett a szive rajta. Béktülekeny lélekkel feküdt le. Nem, egyáltalán nem fog a vén Kalónak szemrehányást tenni. Majd fölfedezi ez a fát a színben s magától is levonja a tanulságot. Talán maga fogja bevallani bűnét. Így elmélkedett a fiatal pap a jó meleg takaró alatt.

Reggel még megbocsátóbb hangulatban ébredt föl. Ja, a szükség nyomorúság! . . . Persze szebb volna, ha kérne az öreg, de — úgy látszik — röstelli a kérést. Vannak ilyen természeti emberek.

Bus, tördökölt arccal állított be aznap reggel a vén Kaló. A pap nézte és hunyorított magában. Ugy kell lenni, hogy máris fölfedezte a fát a színben. Megdobogott a pap szive. Ma fog elkövetkezni életének egyik legnevezetesebb élménye: egy bűnbánó embernek töredelmes vallomása. Meg akarta könnyíteni a lélek terhének lehullását, nyomba akarta állítani a bűnbánó öreget.

— Ugy vettem észre Kaló bácsi, hogy a szín nincs bezárva. Magánál van a kulcs?

— Minek a szint bezárni? Semmi sincs benne! — felelte mogorván a vén gondviselő.

Ugy látszik, mégsem fedezte föl a színben a bűnjeleket. Más oldalon lapogatódzott a pap.

— Miért olyan roszkedvű, Kaló bácsi? Beteg talán?

A vén Kalónak jól esett a részvét. Leült a kemence mellé, fejét két kezébe fogta s nagy megindulással nézett a papra.

— Tiszteletes úr, egy szivreható prédikációt kellene mondani. Egy nagy gonoszság ellen kellene prédikálni.

A pap kellemes szédülést érzett. Most, most jön a bűnös töredelmes gyónása.

— Szivesen prédikálok, Kaló bácsi. Miféle gonoszság ellen?

— A tolvajság ellen. A lopók, ragadozók ellen...

— Miről jut eszébe ez a tárgy, Kaló bácsi? — egyengette az utat a pap.

— Arról, hogy tolvajlások történnek a faluban. Gyászos dolog ez instálom. Szégyen, gyalázat a falura. Pellengére kell állítani a bűnöst...

— De hátha a bűnös megbánást mutat?

— Éppen azért kell a prédikáció, hogy ne legyen lelki nyugodalma. Rá kell ijeszteni a gazemberre.

— Én a megbocsátás mellett vagyok, Kaló bácsi!

— Nem vagyok én — csattant föl a vén Kaló. — Mit, hogy én megbocsássak a tolvaj gazembernek? Soha! Száradjon le a keze, amivel meglopott.

A pap kezdte nem érteni a dolgot.

— Hogy, hogy, öreg? Magát lopták meg?

— Engemet hát! Az én fát lopták el az éjszaka. Micsoda gazság, képzelje csak. Egy helyről nagy ügyel-bajjal egy kis tüzelőfát igazítottam magamnak s mire haza szállíthattam volna, az utolsó szálíg ellopták. S honnan lopták el? Nem az erdőből, nem

valami eldugott helyről, hanem az országútról . . . Ilyen hitvány emberek laknak ebben a faluban. Megbocsátani? Száradjon le a két keze a gaz tolvajának.

A fiatal páp fölakadt szemmel nézett a harangozóra. Nem tudott szólni. Az ablakhoz támolgott, az ajkát harapdálta. Ez aztán szép bűnbánat! . . . A szeme megkönnyesedett. A könnyein át nézte a falút. A képmények füstjei, mint óriási kérdőjelek emelkedtek a házak fölé. A falú, a kínos, nagy rejtély.

Egy ponton, lent a völgyben, hólepte fák között, megállapodott a tekintete. Ott egy háznak főlészálló füstje, mintha rózsaszínű-köddé változott volna a téli borulatban.

Az Annuskáék házatája . . .

Ünnepi ének.

Ó, szent Karácsony, drága ünnepünk,
Örömet, fényt hozol-e most nekünk?
Fölragyog-e békesség-csillagod,
Elüzni a tengernyi bánatot?

Miként a köd virágos völgybe' lenn,
Olyan sivár, kietlen a jelen;
Vigasztalásra ott jakad remény,
A Krisztussal, Karácsony éjjele!

Gyermekvilágok titkos álmai
Tudnak tehozzád vágyva szállani,
Mig Betlehemben a mezők felett
Énekelnek angyali seregek . . .

Hát mi, kiknek szemünkben könny ragyog, —
Nagy emlékek gyászában gazdagok,
Bús szívünket hogyan adnók neked,
Ki hozod a megígért gyermeket!

Ha jöhet láng, áttörni a ködön,
Ontsad reánk, sugárzó fényözön,
S bár rettenések árja vesz körül,
A mi reményünk meg nem szégyenül!

Erőnk felújul, nem lankad karunk,
Híven futunk és el nem fáradunk,
S kiknek szívünk Jézusért eleded,
Mi maradunk a győzedelmesek!

. . . Csillagodból egy megváltó sugár
Megostromolt lelkünkre rátalál,
S bizodalmas nagy hittel tölti be, —
Szent Karácsonynak áldott éjjele!

Farkas Sándor.

Három székely dal.

Szerkesztő úr kivánságára örömmel közlöm gyűjteményemből ezt a három székely dalt. Az volt a kivánsága, hogy a legszebbeket válasszam ki, melyek férfikarra átírva a nép-énekkaroknak kedves előadási darabjai lehessenek. Mivel sokféle a szépség s a hozzávaló izlés is éppen annyiféle: nehezemre esett a választás, annál inkább, mert éppen a legszebb és legeredetibb székely nóták olyanok, hogy nem igen tűrik a harmonia és karéneklés nyúgét.

Ezt a három dalt mégis olyannak ítélem, amellyel nem vall szégyent a székelység a világ előtt. A három együtt a szomorúságnak, csendes vidámságnak és bolondos jókedvnek hű kifejezője. Könnyű megtanulni s nem nehéz előadni. A nép-énekkarok vezetőinek figyelmébe és szeretetébe ajánlom őket.

Seprődi János.

Amore en jóvoh

Lassen. Rubato

1. A merre en já-rik meg a fák is sír-nak!

Gyöngé ei-ga-ik: ról a le-velek hullnak;

Fülöp-ök le-velek sünnem az u-tam-ra.

Né tudja meg rószom: merre ment ga-lempa!

Héj, de népen esik az eső...

Műsikerlő: Rubato.

1. Héj, de népen esik az eső.

De még sebbem szédel a me. zó;

Ho. a. se. ben legel, legel a bálvány.

De még sebb a kökény. nemis löny.

Hűdör Ferka

Elénken.

Hű. dör Fer. ka ne hűd el húzját-e, bium!

Hűdör Ferka ne hűd el húzját-e!

Hűz el. lap. tud a hűd el húzját-e, bium!

Hűz ellopott, hűz ellopott a hűd el húzját-e!

Hűz ellopott, hűz ellopott a hűd el húzját-e!

Csikócsigot el hűd-e húzját-e, bium!

Csikócsigot el hűd-e húzját-e, bium!

A gyémánt-rét.

— Mese. —

Ti talán nem is tudjátok, hogy mi az a gyémánt-rét? Igazán? No, majd elmesélem.

A gyémánt-rét csak napsütéses tavaszi, nyári és őszi reggel látható és csak az látja meg, aki korán kel, gyorsan megmozdlik, felöltözik és a rétre kimegy, ahol millió és millió kisebb-nagyobb vadvirág és fűszál van s azok mindegyike féltve őrizi még egy kellemes, bűbajos éjszaka emlékét.

Én is láttam sokszor. De tudom, hogy ti nem csak arra vagytok kíváncsiak, hogy mikor lehet azt látni és hol van, hanem, hogy miképp és honnan kerültek azok a gyémántok oda, nó meg, hogy ti kaphattok-e belőle.

Réges-régen történt, hogy a jó tündérek egy szép nyári éjszakán bált akartak rendezni.

Igen bizony, de hol legyen a bál? Ezen tűnődtek, míg végül egy jó kedvű ifju tündér felkiáltott:

— Van egy jó tervem! Menjünk az erdőbe, kérjük meg az öreg erdőtündért, akit Bükkerdőnek hívnak, hogy engedné át nekünk egy éjszakára a boltozatos nagy báltermét.

Ha Bükkerdő nem adná ide a báltermét, forduljunk a Szent Anna tó tündéréhez, vagy a Szikla tündéréhez, valahol csak kapunk bálhelyiséget.

Ugy is tettek. Elindultak s tündérekhez illően azonnal ott is voltak a nagy Bükkerdőben. Egy borzasfejtű szép tündér kezdte:

— Bükkerdő! Engedd át a te lombos fáiból épített remekszép erdei báltermedet egy éjszakára, hogy mulassunk egyet amugy istenigazában. Sokan leszünk, benépesítjük egy éjszakára a te csendes, mélabus házat, a legszebb tündérek, legügyesebb testvéreink mind, mind itt lesznek. Aztán elvisszük a híradet messzi vidékre, megtudják mindenüit, hogy milyen jól lehet a te elbűvölő erdőzugásod mellett nyári forró éjszakákon bálózni, mulatni.

A Bükkerdő hosszasan hallgatott. Csak egy-egy hosszú szélfuvással felelt és megrázta azzal óriási fának lombos koronáit. Nagy, hosszú, elnyúló sóhajtlások voltak ezek. A tündérek pedig mást vártak, azt akarták megtudni, hogy vajon mulathatnak-e egyet az erdőben, vagy nem.

Végre megszólalt Bükkerdő, így kezdte:

— Jól van, hát nem bánom, bálozzatok az én óriási, nagy báltermemben, amelyiket én sok, sok éven át építettem s tettem ily elbájolóan széppé, ilyen felejthetetlen mélabussá. Nagy árat fizettem érte. Oda adtam vidám ifjuságomat, hajlékony testemet s az éltető napsugarakat. De helyette kaptam erős, viharral dacoló vastag fatörzseket, magas lombkoronám örökösön zugó, de mélabus, szép zenéjét és a nyugodt félhomályt.

Mind szépek, mind jók ezek, de nagyon nélkülözöm azt, amit fiatal sarjadzó erdő koromban oly nagyon szerettem, a vidámságot. Fiatal koromban pillangók játszadoztak lombjaim között, apró fáim és lombos bokraim közt ezerszer ezernyi színes virág nyílt s azokon vidám méhecskék zümmögtek a napfényben. Jöttek közénk vidám, énekes leánykák és fiúcskák, virágot szedtek és hangos kacagással kergették a pillangókat, — de most már elmúlt mindez. Nincsen sem pillangóm, se virágom, se zümmögő méhecském, se dalos, kacagó gyermekek nem jönnek fáim közé. Most csak egy-egy lomha, nagy éjjeli lepke, lassan mászó, nehéztestű faörlő bogarak, fáradt favágók keresnek föl. Én pedig nagyon, de nagyon nélkülözöm a vidámságot. Tudjátok mit mondok? Nem bánom, rendeztetek bált, akár világos virradatig, de az én remekszép báltormeméért, a lombos fáim koronáiból nagy fáradtsággal, türelemmel épített zengő csarnokaim használatáért fizessetek: hagyjátok itt nekem a vidámságotokat, amit én annyira nélkülözök.

A vidám, örökifju tündérek szomoruan néztek össze.

— Mi ilyen nagy árat nem fizethetünk, mi vidámságunkat oda nem adjuk semmiért, s így nem is tartjuk benned a bálunkat, — szölkak és azzal el is repültek, olyan gyorsan mint a gondolat.

Szálltak, repültek a tündérek gyorsan, mert hiszen nemsokára este lesz és még nincs bálterem. Repültek egyenesen a csendes Szent Anna tóhoz. Szent-Anna tó tükörsima hátára szálltak, könnyen, akárcsak a harmat és megszólították mindjárt:

— Szent-Anna tó tündére hozzád jöttünk! Szeretnénk bált rendezni. Add ide nekünk sima tükördet, hogy vigan táncoljunk rajta.

— Mem lehet ez, — szölkak a Szent-Anna tó tündére. Az én világom a csendes elvonultság, a magány, az örökös ábrándozás, a multról való álmodozás. Bált nem rendeztek tükörsima hátamon soha s "ti" sem fogtok rendezni, jó vidám tündérek. — Keressetek másutt báltermet.

A tündérek bucsuztak és tovább szálltak. Nem mentek igen nagyon messzire, csak a közeli sziklára s ott mindjárt illedelmesen köszöntötték a jó öreg sziklát.

— Szikla bácsi! Bálózni akarunk, add ide nekünk kopasz falaidat, hogy mulassunk kedvünkre.

— Jól van, — szölkak a szikla. — Nem bánom — kopasz falaidat, kemény hátamat odaadom szívesen, de csak úgy, hogy az én zenekarommal olyan egyezséget kössetek, amilyent én is elfogadhatok.

— Hát hol van a te zenekarod?

— Ott lenn a mélyben, a vigan csörgedező patak az én zenekarom, annak a vízcsobogását hallgatom élvezredek óta. Menjetez hozzá alkudni.

Leszálltak hát a jó kis tündérek Csörgedező pa-

takhoz s mindjárt előadták, hogy mi járásban vannak. Csörgedező patak vállalkozott, de neki is volt egy föl tétéle, amit vonakodott hamar elmondani.

— Igréjétek meg jó tündérek, hogy amit kérek, megfizetitek s akkor addig zenélek nektek, míg óhajtátok, akár örökké.

— Nem, előre nem ígréhetünk semmit se, szölkak a tündérek. De mond meg Csörgedező patak, hogy mi készitet a nagy titkolódzásra?

— Nagy az én bánatom, jó tündérek. Én soha, de soha meg nem állhatok, hogy visszanezzék szülőföldemre, én mindig, mindig előre kell hogy szaladjak. Soha sem élvezhelem a szülőföld viszonyításának örömet. Ti meg tudnátok nekem adni azt az árat, amit én a zenéért kérek, tegyétek meg, hogy én néha, néha visszafordulhassak és megpihenhessem szülőföldemen. Ha ti tudnátok, milyen kin távol lenni a szülőföldtől, hol az első napsugarat megláttuk, hol játszadoztunk, hol szüleink gyöngéd szerető gondnal neveltek, hová az élet ezerszer ezer öröme, boldogsága köt, hol ismerünk minden fát, követ, rögöt, bokrot, ahol édesebb a méz, illatosabbak a virágok, szebb a táj, mondom, ha ti tudjátok, hogy mi az a szülőföld, úgy tündéri hatalmatokkal tegyétek lehetővé, hogy én visszatérhessek és szülőföldemen megpihenhessek úgy néha-néha!...

— Nem, ezt nem engedhetem meg, ilyen egyezséget el nem fogadhatok — szölkak Szikla. — Öreg oldalaimat a vissza-visszatérő Csörgedező patak még inkább elmosná, mint eddig. Még óriási tóvá dagadna otthon a Csörgedező patak, s elnyelne engem, ki otthont adtam neki testemen. Menjetez tovább mind, te is Csörgedező patak, ti is szép és jó tündérek!...

Csörgedező patak könnyezve szaladt tovább, a kis tündérek pedig aggodalmasan repültek tova, tüdőve, hogy most már vajjon hol is keressenek bál helyiséget.

Szálltak, szálltak messzi erdőkn, sziklákon, fellegeken keresztül, míg a völgybe a nagy, széles rétre értek. A Rét akkor volt a legszebb. A tavaszi virágok milliói diszítették, vidám méhecskék szorgalmasan gyűjtözték a virágok kelyheiből az édes mézet, pillangók ezrei könnyed szárnyaikkal lebegtek felette, gyöngéd tavaszi szellő lengedezett mindenfelé. Ott megpihentek. Alig telepedtek le, megszölkak a Rét.

— Merre jártok jó tündérek? Mi dolgotok van, hogy ide is eljöttetek?

Hja sok a dolgunk, nagy a gondunk szép Rét. Bált akarunk rendezni és nincsen helyiségünk. Jártunk az öreg Bükkerdőben, hogy remekszép, boltozatos báltermét engedje át, de nagy árat kér a használatáért: a vidámságunkat. Mi azt nem adhatjuk. Azután Szent Anna tóhoz fordultunk, de az nem hajlandó magá-

nyát megzavartatni. Majd az öreg Sziklához fordulunk, de az zenekarától tette függővé az átengedést, zenekara a Csörgedezőpatak pedig olyat kívánt, amit az öreg szikla nem engedhetett meg. Most itt vagyunk reménytelenül. Gondoltuk, hogy a Felleggel tárgyalunk, de annak a zenekara igen erős és szeszélyes, mint a menydörgős menykő. Erről is le kellett azért mondjunk. Adj tanácsot szép rét, hogy mit tegyünk?

Mit tegyetek? Hát még kell gondolkozni is? No ezt szégyellem. Felajánlom, hogy legyetek az én vendégeim. Bállozzatok nálam akár minden éjszaka. Világítanak a hold és a csillagok. Zenélnek az éjszakai lakóim, a békák. A nagy béka azt mondja: brekeke, a kicsi béka az mondja: puttypuruty. Ezer meg ezer béka más és más hangon énekel, mihelyt leszállt az est s az esti szellő halk gitárján, a réti fűzfákon kíséri a békák zenéjét. Én szívesen látom a méheket, pillangókat, madarakat, embereket állatokat, s megadom mindenkinek, amit kér. Hát titeket is szívesen látlak, jertek bállozzatok boldogan nálam.

— És mi lesz a díja?

— Semmi. Örülök, ha boldogságot szerzek másoknak, ha segíthetek azokon, akik reám szorulnak. Nekem nem kell semmi, csak lássam, hogy ti boldogultok. Még ma este várlak titeket, nálam tartjátok a bállokat.

— Áll az alku szép Réti! Itt leszünk, szóltak a tündérek, s azzal elrepültek, hogy estére mind eljőjenek. Ott is voltak mindnyájan. A tündérlányok fején gyémántos hajdisz volt, s a csillagok fényében úgy ragyogott, hogy a Szellő azt hitte, hogy a csillagok a földre szálltak az égből. Aztán mikor már a reggel közeledtével vége volt a bálnak, a tündérlányok leszedték a hajukról a sok gyémántos hajdiszt, kiszedték belőle a gyémántokat és mindenik virágra, mindenik fűszálra tettek egyet. Ott csillogott milliószor millió apró gyémánt a reggeli napfényben... Aztán másik éjszaka előlről kezdődött a bál, ott táncoltak kora reggelig a tündérek milliói s hozták magukkal a rengeteg gyémántot Tündérországból a szép rétnek viszonzásul, amiért a tündéreknek báltermet adott. És ez így megy minden éjjel, minden réten tavasztól őszig, s hordják a tündérek a rengeteg gyémántot a Rétré.

... Azt kérdezték, hogy kié lesz a sok gyémánt? Hát azt én se tudom. Lehet, hogy a Réti Napnak adja az éltető napsugárért. De embernek nem jut belőle. A ki el akarja szedni a Réttől, annak a kezében szélolvad a gyémánt, olyan lesz, mint egy csepp víz.

J. Diénes Jenő.

Mókás történetek.

Merre van a másik oldal?

Egy furfangos székely atyafi bemegy a szomszéd városba s dolgát végezvén, elindul az egyik utcán sétálni. Séta közben gondolja magában, hogy jó volna ezeket a városi embereket megtréfálni, akik csak úgy fumigálva beszélnek a buta falusiakról.

Megállit hát egy urat. Szépen köszön neki, mint ahogy illik.

— Tisztelt ur! Legyen olyan jó, instálom, mutassa meg, hogy merre van a másik oldal, mert én csak amolyan buta falusi vagyok: nem tudom itt a járást.

— Egyszerű dolog az, bátyám. Menjen keresztül az utcán s ott van a másik oldal.

A székely megköszönte szépen az utbaigazítást, keresztül ment az utcán s a másik oldalon folytatta tovább a sétát. Egyszer összetalálkozik itt is egy urral.

— Tisztelt ur! Ha meg nem sérteném. Merre van a másik oldal? Mért én csak olyan buta falusi vagyok: nem tudom itt a járást.

— Menjen kend keresztül az utcán, ott a másik oldal, mutat a tulsó oldalra az ur, nevetve a furcsa kérdésen.

A székely fajét csóválva ravaszul elmosolyodik.

— Ott már jártam, instálom. De ott azt mondták, hogy itt a másik oldal. Melyik hát a kettő közül? Lám magok városi emberek, idaválósiak és még a saját városukat is csak úgy ismerik, hogy ha megkérdezik, mindegyikőjük másképp magyarázza.

A négyféle igazság.

(Szatmármegyei anekdóta.)

Valahol egy faluban Iczig korcsmárost választották bírónak. A faluban két asszonynak valami pörös ügye támadt egymással. Eljön egy napon az egyik asszony a bíróhoz és elpanaszolja neki az esetet. A bíró fejét vakarja s azt mondja:

— Szomszédasszony! Az eset gondolkozást kíván. Nem látom tisztán, hogy hol van az igazság.

— No hát csak gondolkozzék rajta, bíró uram, mondá az asszony s hogy lelki szemeit jobban megvilágítsa, egy aranyat csuszitott a markába a bíró uramnak.

— De aztán el ne felejtse kelmed, hogy nekem adja az igazságot!

— Most már látom, hogy tiéd az igazság, mond Iczig. Holnap hivatom az alperest és ellgazitjuk a pört

Alig megy azonban el tőle a felperes asszony, jön nagy sebbel-lobbal a másik asszony is. Ő is előadja a dolgot és mézes mázos szókkal kéri a bíró uramat, hogy a tárgyaláson neki adjon igazat. Iczig itt is a fejét vakarja, sőt most már meg is csóválja s így szól:

— Szomszédasszony! Az eset sok gondolkozást kíván. Nem látom tisztán, hogy hol van az igazság?

— Hát csak gondolkozzék rajta, bíró uram! Én most elmegyek. Mielőtt azonban távozott volna, ő is megkente aranyhájjal a bíró kezét.

— Aztán el ne felejtse kelmed, hogy nekem adja az igazságot!

— Most már látom, hogy tiéd az igazság, mondta ennek is Iczig.

Másnap tárgyalásra hivatja a bíró mind a két asszonyt. Felszólítja a felperest, hogy panaszát terjessze elő. Az asszony se volt rest, megindította a kereplőjét s úgy megmártotta elenségét a jóféle csávéban, hogy az ördögnél is feketébben került ki onnan.

Iczig bíró csendesen végig hallgatja a beszédet.

— No, feleljen háf, bíró uram! Ezek után kié háf az igazság?

— A tiéd az igazság, felelte a bíró az alperes nagy megrökönyödésére. Hanem hát minden botnak két vége van. Halljuk most, mit szól ezekhez az alperes.

Annak sem kellett több, két perc alatt olyan tisztára mosta magát a vád alól, mint a ma született bárány. Közben arról se feledkezett meg, hogy a felperes becsületébe belekarmolásson.

Iczig bíró őt is figyelmesen végighallgatta s arra a kérdésre, hogy kinek van hát igazsága, ezt felelte:

— Neked van igazságod!

A bíróné épen a szobában tett-vett és hallotta férje ítéletét.

— Ugyan te Iczig! mondja férjének. Miféle ítéletet hoztál te? Hiszen az igazság nem lehet több, csak egyféle?

— Neked is igazságod van! feleli Iczig bíró a feleségének és ez a harmadik igazság. De nekem is igazságom van, folytatja, kétfelől a zsebére ütve és ez a negyedik igazság...

Hogy akart az egyszeri ember átkelni a Tiszán?

Hajdan az Alföldön volt egy eldugott kis falucska, melynek lakói folyó vizet még csak nem is láttak. Egy ember a komájával elindul innen világot látni, mert még a falu határán sem voltak túl soha. Mennek, mendegélnek, egyszer csak vége a szárazföldnek: Mem tudtak tovább menni, mert utjokat állja a Tisza. Nézik, nézik csudálkozva, hogy honnan tud folyni az a sok víz.

— Na komám? veti fel a szót az egyik. — Neki vágunk tán, vagy mi a guta?

— Már kedves komám, szól a másik, én a mondó volnék, hogy várjuk meg, míg ez a víz mind lefolyik ezen a mennykő nagy árkon. Mert Isten bizony megmerül a csizma ébben a nagy vízben.

Várnak, várnak, de a víznek csak nem akar vége szakadni. Egyszer a mint néznek jobbra-balra, meglátnak a parton egy hatalmas nagy fát a folyó fölé hajolva.

— Gyertünk oda komé, szólal meg az egyik, várjuk meg, míg a nagy fa keresztüldől a folyón s úgy menjünk át rajta!

Odamentek és vártak, vártak...

Csúri Bálint.

Tisztelettel kérjük barátainkat, hogy a szép karácsonyi számot használják föl lapunk ajánlására.

B. F. Kívánságuk szerint mellékelünkön közöljük a három legszebbnek minősített népdalt. Reméljük, hogy az ifjusági daloskörök szélteben énekelni fogják. Seprődi János népköltésli gyűjteményéből egy kötetre valót féril-karra írva az Erd. Ir. Társaság adott ki. Összesen 50 dal van benne. Ára 4 leu. Megrendelhető Szerzőnél Kolozsvárt ref. Kollegium.

Ref. Ielkészi hivatal, Mezőtelegd. Hálás köszönet szives fáradozásáért.

A. K. Kézdiszarazpatak. Köszönjük jóindulatu támogatását, kérjük jövőre is becses jóindulatát. Üdvözlöt.

G. F. Magyarbükks. Örömmel és köszönettel vettük becses levelét. Levél megy. Üdv.

J. G. Élesd. Hálás köszönet.

O. Gy. Csókfalva. Levele értelmében intézkedtünk. Hálás köszönet és szives üdvözlöt.

Iskolai értesítők és nyomtatványok kaphatók a „Minerva” részvénytársaságnál, Kolozsvár, !! Mária királyné-utca 1. szám. !!

CAROL LASSEN, CLUJ
NEMZETKÖZI SZÁLLITÁSI VÁLLALAT.

Gyűjtőkocsija fölvesz bármely államból rendelt gazdasági darabárut és azokat a rendelők vasut-állomásain átadja. :: Rendkívül olcsó szállítási díjak.